

עוד חמש דקות: איך מפסיקים לדחות ומתחילים ללמוד?

דרשה לשבת מברכים סיון, פרשת במדבר וחג מתן תורתנו

שלושה סטודנטים חגגו כל הלילה לפני המבחן ולא הגיעו מוכנים. הם ניגשו למרצה וביקשו התחשבות. הם סיפרו שאתמול נסעו לחתונה של חבר וקרה להם תקר בגלגל ולכן לא הספיקו לחזור בזמן. "אנא תתחשב בתקלה ותן לנו מועד ב' להיבחן". המרצה הסכים וקבע איתם לשבוע הבא.

הגיע יום המבחן והמרצה הגיש להם דף עם שלוש שאלות: 1. היכן התקיימה חתונת החבר? 2. באיזה רכב נסעתם לחתונה? 3. ובאיזה גלגל היה הפנצ'ר? ..

רב יוסף, היה אחד מחכמי התלמוד החשובים והמפורסמים. הוא כיהן כראש ישיבת פומפדיא בבבל, המוסד הרם בו צמח התלמוד הבבלי והיה רבם של אב"י ורבא. בחג השבועות, חג מתן תורתנו, היה חווה התרגשות נפשית ועורך סעודה חגיגית לחבריו. כך מספרת הגמרא (פסחים סח,ב): 'רב יוסף היה עורך סעודה בחג העצרת ומבקש להכין לו עגל משולש [בשר עגל שנולד שלישי לאמו והוא העגל המובחר]. אמר: אי לא היום הזה שגרם - כמה יוסף ישנם בשוק?'. כלומר: אם לא התורה שקיבלנו היום, מה היה מרומם אותי מכל היוספים האחרים שמסתובבים בשוק והופך אותי לרב יוסף?

כאן עולה שאלה שמעסיקה את המפרשים בכל הדורות: למה רב יוסף נתפס ליום ואומר "אם לא היום הזה שגרם"? הרי היום לא גרם כלום, אלא האירוע האדיר שאירע בו – ירידת השמים לארץ וקבלת התורה? היה עליו לומר 'אם לא התורה שירדה מהשמיים/ הבחירה מכל האומות וכו'?

אכן רש"י מרגיש את חוסר הבהירות בדבריו ונאלץ להוסיף ולפרש: "אי לאו האי יומא – שלמדתי תורה ונתרוממתי". והתמיהה עולה: למה רב יוסף עצמו לא דיבר ברוך?

שמעתי פירוש פשוט ועוצמתי, שמשתלב עם רעיון מקסים שמשיב הרבי מליובאוויטש על שאלה דומה כדלקמן. הכל יחד מעביר את אחד המסרים המכריעים על ניצול הזמן וניצוח הדחיינות.

רב יוסף רוצה לגלות איך הגיע לאן שהגיע. רב יוסף היה קודם כל מורה ומחנך שגידל תלמידים והוא מגלה לכולנו את הסוד איך לזכות להמריא לגבהים, לעמוד ביעדים ולצלוח את הקשיים בדרך.

"אי לאו האי יומא" - אם לא היום הזה בו אני עומד כעת! רב יוסף אינו מדבר רק על היום הגדול של השישי בסיון, אלא על כל יום ויום, ואומר אם לא הייתי ממקסם את הפוטנציאל של היום הזה - לא הייתי כובש את היעד ומתעלה על כל היוספים בשוקא.

רב יוסף לא דחה מעולם ליום הבא. הוא לא אמר היום אין לי כוח ואתחיל מחר. רק סיגריה ואז... רק אבדוק מייל ואקפוץ לסוגיה... אלא הסתער על הלימוד בכל רגע פנוי וכך רגע הצטרף לרגע וימים הפכו לשבועות ולחודשים של התמדה ויגיעה.

בסופו של דבר, החיים הם אוסף הרגעים שניצלנו וגודלם כגודל הרגעים שמקסמו את עצמם. את הרגעים שאובדים, אי אפשר להשלים לעולם. את מה שיכולנו ללמוד ברגע הזה – כבר לא נוכל לשחזר. אמנם נוכל ללמוד מחר את מה שלא למדנו היום – אבל אז לא נלמד מחר את מה שהיינו אמורים ללמוד בו... הרגע ההוא יאבד בגלל הבזבז של היום...

בכך מתמודד רב יוסף עם אחת המחלות הפופולריות: הדחיינות. העובדה שכולנו דוחים ודוחים ובינתיים מאבדים זמן אינסופי. נכון, פסיכולוגים אומרים שדחיינות היא לא סתם עצלות, אלא יש לה שורשים נפשיים עמוקים (שלפעמים מצריכים טיפול): דחיינות נובעת מפחד מהמשימה. מחשש לחוסר מסוגלות ורתיעה שמא איננו טובים מספיק כדי להשלים אותה. אבל מצד שני, עובדה היא שיש

רגש עוצמתי שמנצח דחינות: **האין ברירה**. ההבנה **שהמועד פוקע ולא נוכל להשלים אותו**. ניצוח הדחינות הוא הרגע בו **הפחד להיות מפוטר גובר על הפחד להתחיל את המשימה...**

וכך חי רב יוסף בכל יום: הוא הרגיש שזה **הרגע הקובע** ומה שלא יעשה עכשיו – לא ישלים לעולם.

בדרך דומה ומרוממת, מסביר הרבי מליובאוויטש את אחת השאלות המפורסמות, שעוסקת בשם הפרשה שלנו: בכל שנה קוראים את פרשת "במדבר" לפני מתן תורה והיא תמיד שער הכניסה לחג הגדול מכולם. כאן ידועה שאלת המדרש: "למה ניתנה תורה במדבר?". מה פתאום תזמן הקב"ה את האירוע הכביר והמלכותי של מתן תורה, למרחב הצחיח והיבש של המדבר המשעמם?

למה לא נתן את התורה מול מי הכינרת, למרגלות חוף קיסריה או בין הרי הירוק של יער ירושלים? במיוחד שהמדרש מספר שהקב"ה נזקק לחולל נס ולקשט את ההר בעלים כדי להעניק חיים למדבר הצחיח (ולכן מנהג רוב קהילות ישראל לקשט את בית הכנסת בירוק בחג השבועות). אם כן, למה לא נתן לכתחילה את התורה על המרחבים של הר הכרמל, בלי להזדקק לניסים מיותרים?

הרבי עונה תשובה פשוטה, מדהימה ואופיינית (לקוטי שיחות ח/237): המדבר הוא המקום הראשון בו היו אחרי יציאת מצרים ואת התורה **מקבלים מיד, במקום הראשון האפשרי, בלי עיכובים!** הקב"ה וויתר על היופי וההדר כדי ללמד שלא דוחים למחר את מה שאפשר להספיק היום. אין שום רגע בו פטורים מלימוד התורה ועלינו לפתוח ספר בכל סיטואציה בה נמצאים. בלשון קודשו: "ניתנה תורה במדבר (וקוראים פרשת במדבר לפני מתן תורה) – ללמדך שגם כשהאדם במצב של היפך ההרחבה, ועד מצב של מדבר, חייב בתלמוד תורה. ולא שידאג וישתדל ויתעסק בצרכיו ולאחרי זה ילמד תורה ויקיים מצוות, ועל דרך 'לכשאפנה אשנה', כי אם צריך לקבל תורה מיד, במצב בו נמצא'.

וכמה הדברים אופייניים לרבי עצמו: בשנת תד"ש בה עמד חזן על אביו, היה מתפלל שחרית עם הבחורים הצעירים במוסד "לובאוויטשע ישיבה". הבחורים היו מתמהמהים כדרכם עד שמניחים תפילין ומעכבים את הרבי להתחיל "הודו". פעם נכנס המשפיע ר' שמואל לויטין לרבי הקודם והרבי העיר כי החתן שלו מתלונן שהבחורים מעכבים אותו. ר' שמואל העיר כי מדובר בחמש דקות. הרבי הגיב: "אצל החתן שלי, חמש דקות הם כמו שנה שלימה".

אנקדוטה: כולם מכירים את תקנת "הדף היומי", שתיקן הרב מאיר שפירא, ראש ישיבת חכמי לובלין. אבל מה עורר בו את ההשראה למהפכה הזו, שגורמת לרבבות יהודים לתת משמעות לכל יום?

הוא גדל בעיר סוצ'אבה בבוקובינה (צפון רומניה) והתגלה מיד בכישרונותיו המזהירים. הוריו הבינו שהוא משתעמם בבית הספר והזמינו מלמד מעיר אחרת שילמד עמו. המלמד היה אמור להגיע ביום ראשון והמשפחה ציפתה בדריכות. לפתע הגיע שליח ואמר שהמלמד יבוא רק מחר. אמו של מאירק'ה שמעה ונאנחה בכבדות, "אוי, מה אתה אומר? חבל כל כך!". הילד לא הבין את האסון: "אמא, מה קרה? המורה יבוא מחר?". – "אבל מה יהיה על היום הזה", היא ענתה באנחה, והטמיעה בילד הכרה למשמעות הזמן, שאחרי שנים שינתה את העולם היהודי.

הנה סיפור מיוחד במינו, ששמעתי לפני שנים מהרב זושא וולף, שראיין את בעל המעשה עבור חברת jem. המרצה החסידי, הרב יוסף יצחק ג'ייקובסון, ערך תחקיר נוסף על הסיפור והשלים כמה פרטים:

יעקב פראנק הוא יהודי חשוב מפתח תקווה, שעבד במשרד ראש הממשלה, מנחם בגין, בתחום ההתיישבות. בסוף שנות השבעים הוא נסע לביקור בניו יורק ונפגש עם הרבי מליובאוויטש. הרבי התעניין על הקשר המשפחתי שלו לגאון הרב צבי פסח פראנק, רבה של ירושלים ומגדולי הדור הקודם, ויעקב סיפר בגאווה שהוא נכדו הבכור של הרב וזכה לקשר קרוב עמו.

"תספר לי על סבא", ביקש הרבי, ויעקב סיפר סיפור מצמרר: בשנות ה-פ' במאה הקודמת, לפני כמאה שנה, למד בחור אמריקאי בישיבת חברון המעטירה, בהיותה עוד בעיר חברון. [הרב ג'ייקובסון מעריך, ששמו היה יעקב ברמן]. אביו שגר רחוק, חשש לגורל בנו והוא דרש מראש הישיבה, הגאון רבי מענדל אפשטיין, לשלוח את הבן חזרה לאמריקה. הרב אפשטיין פנה אל הגרצ"פ פרנק בבקשה להרגיע את חשש ההורים ואכן הרב המכובד כתב להם כי גורל הבחור נמצא על אחריותו.

ביז אב תרפט, פרצו 'מאורעות תרפט', שבהן טבחו הערבים בכל הארץ. עיקר הטבח התרחש בחברון, שם נרצחו 67 יהודים, מתוכם 24 תלמידי ישיבת חברון וביניהם אותו בחור אמריקאי.

"מאותו יום", סיפר הנכד לרבי, "סבא לא מצא מרגוע. הוא היה חדור אשמה שבעידודו נותר הבחור בישיבה ונשפך דמו. החיים המשיכו וחלפו כשלושים שנה ואני נקראתי לשירות צבאי במילואים. גשם ניתן והמפקד עצר את האימון. תפסתי מחסה ולצדי הסתתר אדם שהיה חוקר והיסטוריון לתולדות היישוב בארץ. פתחנו בשיחה ומתוך הדברים התגלגלתי לספר על הכאב של סבא. החוקר הופתע וביקש להשלים את הפאזל. הוא סיפר שאביו של הנער היה אדם משפיע בקהילה היהודית בארצות הברית ומינף את האסון כדי לזעזע את דעת הקהל אודות צביעות השלטון הבריטי. מפקד המשטרה הבריטי ראה מול עיניו את הטבח בחברון ולא נקף אצבע לעצור את הפורעים. כתוצאה מהרעש של האבא, הפעילו האמריקאים לחץ, עד שהבריטים שלחו נציב עליון חדש בשם ארתור ווקופ. ווקופ האיר פניו לתושבי הארץ והכפיל את כמות הסרטיפיקטים (אשרות) לעלייה ארצה.

"כך נפתחו מעט שערי הארץ בפני אלפי יהודי פולין, שהזדרזו לעלות לפני המלחמה וחייהם ניצלו מאימי השואה. בהמשך, היו אותם עולים תוספת כוח משמעותית לכוח הלוחם כנגד הערבים במלחמת העצמאות וכך התקיים הפסוק 'בדמייך חיי': אותו נער הציל פעמיים חיי אלפים - הן את אלו שעלו וניצלו מאימי השואה והן אלו שניצלו בזכות אותם עולים, בהיותם תגבור משמעותי לכוח הלוחם.

"שמעתי את הדברים וצמרמורת חלפה בגופי, סיפר הנכד, והחלטתי לספר לסבא בהקדם. עזבתי את הצבא והתכוונתי לעלות מיד לירושלים. אשתי ניסתה להניא אותי בטענה שבמילא נהיה בשבת בירושלים ומנהגי לבקר את סבא בשבת בבוקר, אבל אני התעקשתי לעלות עוד הלילה. סבא הקשיב לי בדמעות ואמר: 'אני מעריך את העובדה שמיהרת ולא חיכית עד שבת'.

בשבת בבוקר, כא כסלו תשכא, עליתי כהרגלי לבית סבא בירושלים, אבל אחותי המתונה בכניסה וסיפרה שהוא השיב הלילה את נשמתו לבוראה. כך שאם הייתי ממתין לפגישתנו - לא הייתי מוצא".

הרבי שמע והשיב מיד: "זה מה שאני אומר תמיד לחסידים: **אסור לעכב מעשה טוב אפילו רגע...**".

אנו עומדים בסוף ימי ספירת העומר, וכאן עולה השאלה מה מטרת הספירה? ספירה נועדה לכמות סופית שאינה משתנה כדי לדעת היכן עומדים. אבל הזמן הוא אירוע דינמי שמשתנה כל שנייה, ומה הצורך לספור אותו? היום כך וכך לעומר, אבל מחר יהיה המספר אחר, ומה תכלית הספירה?

בהתוועדות יום ההולדת השמונים שלו, דיבר הרבי על נקודה מיוחדת (התוועדויות תשמב ג/1217): הספירה נועדה עבור **הזמן עצמו**. להעניק לו חשיבות ולרומם אותו בעינינו. אדם סופר את מה שיקר וחשוב ואין דבר ראוי יותר לספירה מאשר הזמן. בכל יום שמים את הזמן במרכז ומזכירים לעצמנו שהוא חולף ואובד וטעון משמעות ועשייה, בעוד שרגע לא מנוצל, הוא רגע אבוד שמאבד את תכליתו.

כמה פעמים הזכיר הרבי את דברי הזוהר, כי זה השבח בו משבחת התורה את דמותו הענקית של אברהם אבינו. התורה מספרת על אברהם ושרה שהיו "זקנים **באים בימים**". ובעוד שבפשטות, מדובר בתואר לא מכובד, שמתאר כי הזקנה בלטה על פניהם. ראו עליהם את היותם "באים בימים רבים" ואת המאורעות הכבדים שעברו עליהם, הנה ספר הזוהר מוצא כאן את השבח הנעלה:

"באים בימים", שהגיעו למעלה עם **כל ימיהם בשלמותם**. הם היו יכולים לספר מה עשו בכל יום שקיבלו מהקב"ה. אברהם לא זכה רק **לאריכות ימים**, אלא **לימים ארוכים**. ימים מלאי משמעות ותוכן שכל רגע השלים את כוונתו העליונה.

בהזדמנות אחרת, דיבר הרבי על כך שמצוות **קידוש הזמן** היא הראשונה בתורה. ידוע שהמצווה הראשונה היא "החודש הזה לכם", קידוש החודש, והשאלה מתבקשת מדוע מתחילה התורה במצווה זו ולא במצוות האמונה "אנכי ה' אלוהיך" או במצווה הראשונה שמקיים יהודי, ברית מילה?

התשובה מופלאה (לקו"ש כו/61 ואילך): כי המצווה הזו נוגעת ב**יסוד הראשוני שקובע את יתר המציאות**. המצווה הראשונה היא **להגדיר את הזמן** (על ידי קביעת ראשי חדשים ועיבור שנים), ואם הזמן מקודש ומוגדר ומכוון כראוי - כל החיים הולכים אחרת.

כך מספר האדמו"ר הריי"צ כי כאשר קיבל בילדותו דמי כיס והתלבט מה לקנות - ספר קודש או שעון, החליט לקנות שעון. כיון שהשעון הוא זה המעורר ומפציר בנו ללמוד בספרים.

נסיים בסיפור עממי: אילן היה טיפוס דחיין, ממורמר שלא אהב את החיים שלו. בבוקר היה קם, צועק על אשתו, שולח את ילדיו בחוסר סבלנות לבית הספר ומתגלגל לעבודה. שם היה משתדל להתאמץ כמה שפחות, אחרי העבודה היה יוצא הביתה, תקוע שעות בפקקים ומקלל את כולם. בבית היה נמרח עם הטלפון, רואה חדשות ונופל למיטה.

באחד הימים הוא חווה כאבי בטן והובהל לחדר ניתוח. רגע לפני ההרדמה, הוא שמע את הרופאים מדברים ואחד אמר: "האיש במצב אנוש, יש לו חודש לחיות", והוא נרדם. כשהתעורר בחדר ההתאוששות, הוא נזכר במה ששמע מהרופא ושקע בדיכאון. אבל אחרי רגע הבחין באשתו וילדיו שיושבים לידו והוא החליט שחודש זה מספיק זמן כדי להשאיר זיכרונות טובים אצל היקרים לו.

למחרת הוא קם עם הזריחה, רץ למכולת וקנה לחמניות טריות לילדים. הוא העיר אותם בשיר ולקח אותם בעצמו לבית הספר. הוא חזר הביתה והספיק לשתות כוס קפה לבבית עם אשתו. בעבודה הוא ניצל כל רגע, העניק שירות מושלם ללקוחות, חיך אל העובדים והציע עזרה. בערב התמסר אל הילדים, הכין איתם שיעורים ויצא לטייל עם אשתו. כשהרגיש שבא לו לכעוס, הוא אמר: "את הרגעים האחרונים בחיי אבזבז על כעס?!".

בשבוע האחרון שנותר לו, הוא הרים טלפון להתפייס עם חברי ילדות, הוא קנה מחברת וכתב בה משפטים שירצה לומר לילדיו כשהיו גדולים והספיק גם לתרום לבית הכנסת.

החודש הגיע לסימומו. בבוקר פקח את העיניים וראה את השמש בחלון. כך היה גם בבוקר שאחריו וגם בשבוע הבא. הוא לא הבין מה השתבש... הוא ואשתו נפגשו עם הרופא שניתח אותו ואילן גילה מה שמע ממנו. הרופא התפלא: זה היה ניתוח בטן פשוט ומי דיבר על מחלה אנושה? לבסוף נזכר שבמיטה הסמוכה ביצעו ניתוח לחולה אחר, שבאמת היה במצב אנוש וכבר אינו בין החיים...

אילן הופתע, אבל אז הבין שבחודש האחרון קיבל את המתנה הגדולה בחייו: את ההבנה כמה אפשר להספיק בכל רגע שמתייחסים אליו כאל מתנה חד פעמית שלא תחזור...

כתיבת הדרשות והשיעורים והפצתם באופן חופשי
מתאפשרת בתמיכתם של **שלוחי הרבי ברחבי תבל**
ובחסותו האדיבה של הנגיד החסידי
ר' שניאור ורעייתו יוכבד שיחיו מינסקי
להצלחה רבה בכל ענייניהם
ולעילוי נשמת מרת
שיינא בעשא בתיה בת יוסף דב